

SPONGIFORMINĖS GALVIJŲ ENCEFALOPATIJOS PAPLITIMAS, PREVENCIJA IR KONTROLĖ

P. Mačiulskis, K. Lukauskas, J. Milius, R. Kliučinskas

Santrauka. Spongiforminė galvijų encefalopatija (toliau vadinama SGE, arba kempinligė) - poūmė liga, kuriai būdingi degeneraciniai nervinio audinio pokyčiai. Ją sukelia pakitęs fermento proteazės poveikiui atsparus baltymas, vadinamas prionu (PrP^{Res}). SGE sergančių galvijų pakinta elgsena, stovėsena ir eisena, padidėja jautrumas. Nuo 1986 m. SGE diagnozuota 182 929 galvijams. SGE nustatyta 14 Europos valstybių, bet labiausiai paplitusi Jungtinėje Karalystėje. Visos pasaulio šalys suskirstytos į keturias geografines SGE rizikos kategorijas. Dėl SGE tiriami nugaišę didesnės rizikos grupės vyresni kaip 30 mėnesių galvijai, taip pat visi žmonių maistui skerdziami galvijai. SGE diagnozei patvirtinti atliekamas histopatologinis arba imunohistocheminis tyrimas. Masiškai galvijai tiriami imunoblotingo ir imunofermentinės analizės tyrimo metodais. Prevencijos ir kontrolės priemonės padeda labai sumažinti SGE riziką, bet visiškai jos nepašalina. Statistikos duomenys dažnai tiksliai neparodo, kaip šalyje iš tiesų yra paplitusi SGE, nes tam tikrai daliai užsikrėtusių galvijų, tirtų ligos inkubacijos laikotarpiu, liga lieka nedidžiuojuota

Raktažodžiai: SGE, paplitimas, prevencija, kontrolė.